

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У ВИВЧЕННІ ГЕОГРАФІЇ»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	«Середня освіта (Географія)»
Факультет	Факультет географії, історії та туризму
Кафедра	Географії і туризму
Семестр	2
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	к.геогр.н., доцент Яроменко Оксана Володимирівна
Контактна інформація	Yaromenko_ov@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Організація дослідницької діяльності передбачає набуття навичок дослідження як універсального способу освоєння дійсності, розвиток здатності до дослідницького типу мислення, активізація особистісної позиції на основі одержання нових знань. систематизація методичних прийомів для розвитку дослідницької діяльності; визначення значимості інтерактивних методик, що активізують інтелектуальні здібності, творчий пошук і дослідницькі вміння здобувачів для формування предметних компетентностей.
Мета та цілі	Мета освітнього компонента спрямована на формування готовності майбутніх фахівців з географії щодо організації дослідницької діяльності здобувачів, оволодіння методиками дослідницької діяльності у процесі викладання географії. Головними завданнями є: висвітлити теоретико-методологічні засади дослідницької діяльності; розкрити основні форми дослідницької роботи у закладах освіти, особливості формування дослідницької компетентності під час навчання географії; назвати актуальні напрямки дослідження сучасної географічної науки; розкрити методи географічних досліджень та методи їх застосування; ознайомитися з методиками дослідницької діяльності у процесі викладання географії; ознайомити майбутніх фахівців з особливостями організації науково-дослідницької роботи з географії.
Результати навчання	Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати. Здатність здійснювати самостійно та організовувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних географічних досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх. Здатність до проведення дослідницько-пошукової діяльності з географії на рівні регіону та організації краєзнавчо-туристської

	роботи.
Soft skills	Soft skills (соціально-психологічні аспекти професійної компетентності): Здатність аналізувати та розробляти. Здатність планувати та управляти часом. Оцінювати, вирішувати, реалізовувати та організовувати. Здатність логічно і системно мислити, креативність та інше.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Теоретичні проблеми фізичної географії», «Теоретичні проблеми суспільної географії», «Інноваційні технології в географічній освіті», «Прикладна картографія і технологія виготовлення цифрових карт»

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання	К-сть балів
Тема 1. Теоретико-методологічні засади дослідницької діяльності.	Дослідницька діяльність у працях учених. Мета та завдання дослідницького навчання. Теоретичні методи дослідження. Прикладні (експериментальні) методи досліджень. Дослідження як елемент творчої діяльності.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань. Вивчення основних визначень і термінів	10
Тема 2. Основні форми дослідницької роботи у закладах освіти.	Формування дослідницької компетентності під час навчання географії. Уроки-дослідження в системі навчального процесу. Основні форми дослідницької роботи у закладах фахової передвищої та вищої освіти: елементи досліджень при виконанні практичних (лабораторних) робіт дослідницького типу, індивідуальної роботи; елементи науково-дослідницького типу при виконанні кваліфікаційних та курсових робіт (проектів). Робота в наукових гуртках.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань	10
Тема 3. «Точки росту» та актуальні напрями дослідження сучасної географічної науки.	Чинники виникнення «точок росту» сучасної географії. Процеси екологізації, інформатизації, гуманізації, соціологізації географічних досліджень та інтеграційні процеси між науками.	Опрацювання лекційного та презентаційного матеріалу. Виконання практичних завдань	10
Тема 4. Методи географічних досліджень та приклади їх застосування..	Поняття про методи географічних досліджень. Картографічний метод досліджень. Геоінформаційні методи. Географічні Інтернет-ресурси та технологія пошуку інформації у мережі. Літературний, описовий та статистичний методи дослідження.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань практичної роботи №4.	10
Тема 5. Методика дослідницької діяльності у процесі	Алгоритм дослідження. Дослідження історії географії та історико-географічні дослідження. Методики досліджень у фізичній географії та	Опрацювання лекційного та презентаційного	10

викладання географії.	ландшафтознавстві. Суспільно-географічні дослідження. Топонімічні дослідження.	матеріалу. Виконання завдань практичної роботи	
Тема 6. Організація науково-дослідницької роботи з географії у Малій академії наук учнівської молоді	Мала Академія наук учнівської молоді та її роль у формуванні географічного світогляду гуртківців. Етапи реалізації науково-дослідної роботи. Підготовчий етап географічних досліджень. Експедиційний (польовий) період, збирання наукової інформації. Камеральний період - обробка зібраних матеріалів. Оформлення науково-дослідницької роботи з географії. Підготовка та захист постеру.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань	10

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Основна

1. Барчук М.П., Яроменко О.В. Організація дослідницької діяльності учнів при вивченні географії. Актуальні проблеми та перспективи розвитку регіонів: матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. (Рівне, 23 червня 2023 року). МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука. Рівне. МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2023.
2. Булава Л.М. Дослідницький метод навчання фізичній географії. Впровадження сучасних технологій навчання географії у шкільній, вищій та післядипломній освіті: Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару. Полтава: ПОІППО, 2006. С. 57–61.
3. Галалюк Н. Дослідницькі методи на уроках географії. Краєзнавство. Географія. Туризм. 2007. №5. С. 6–7.
4. Методологічні основи географічних наукових досліджень учнів Малої академії наук України : Навчально-методичний посібник. [А. Романів, О. Романів, О. Яроменко; відп. за вип. О. Лісовий, С. Лихота]. К. 2016. 72 с.
5. Мороз П. В. Дослідницька діяльність учнів в процесі навчання: методичний посібник. К.: Педагогічна думка, 2012. 128 с.
6. Падун О.Н. Методика навчання і виховання навчально-дослідна діяльність як засіб формування дослідницьких умінь учнів. Психолого-педагогічні науки. 2012. № 1.
7. Самойленко В.М., Топузов О.М. Вішнікіна Л.П., Надтока О.Ф., Діброва О.І. Дидактика географії : Монографія. К.: Педагогічна думка, 2014. 586 с.
8. Учнівські науково-дослідницькі роботи з географії: методологія та методика. Навчально-методичний посібник. В.О. Мартинюк, А.С. Романів, О.Я. Романів, В.П. Селецький, О.В. Яроменко. Рівне. 2014. 228 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1jfZ9_gHFVLR03B8sC_C-luVDoIvj_EcG/view
9. Чернов Б. Методологічна основа географії: методи дослідження в фізичній географії. URL: http://inb.dnsgb.com.ua/2012-3/12_chernov.pdf.
10. Методичні рекомендації щодо виконання та постерного захисту науково-дослідницьких робіт з географії учнів-членів Малої академії наук. Упорядник: О. В. Яроменко, Рівне, 2021. 25 с.

Допоміжна

11. Бугрій О. В. Проектна діяльність на уроках географії. URL: <https://journal.kdpu.edu.ua/ped/article/download/6622/6084/10331>
12. Вішнікіна Л. П. Компетентнісне навчання географії в основній школі : монографія. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2017. 407 с.
13. Дичківська І.М. Іноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2015. 304 с.
14. Довгань Г. Д. Учнівські географічні проекти. З історії розвитку проектної діяльності. Географія. 2017. № 5–6 (321–322). С. 75–79.
15. Довгань Г.Д. Інтерактивні технології на уроках географії. Харків: Основа, 2005. 126 с.

16. Жемеров О.О. Сучасні технології навчання географії України: Метод. посіб. для студ.-географів ВНЗ / О.О. Жемеров, В.М. Блазун. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2014. 32 с.
17. Загальна методика навчання географії : підручник [з грифом МОНМС України] / О.М. Топузов, В.М. Самойленко, Л.П. Вішнікіна. К. : ДНВП «Картографія», 2012. 512 с.
18. Назаренко Т.Г. Методика навчання географії України в загальноосвітніх навчальних закладах (особливості навчання). Х.: ВГ «Основа», 2016. 112 с.
19. Освітні технології навчання: Навч.-метод. посіб. / За ред. О. М. Пехоти. К.: Видавництво А.С.К., 2003. 255 с.
20. Скорик О. П. Практичні поради викладачу щодо реалізації проблемного навчання. Географія. 2016. № 21–22 (313–314). С. 6–10.
21. Шевельова О. В., Корнус О.Г. Активізація пізнавальної діяльності школярів шляхом впровадження елементів інноваційних технологій на уроках географії та в позакласній роботі. Наукові записки СумДПУ імені А. С. Макаренка. Географічні науки : збірник наукових праць. Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка; Українське географічне товариство; редкол.: Б. М. Нешатаєв (гол. ред.), А. О. Корнус, С. І. Сюткин та ін. Суми, 2017. Вип. 8. С. 187–191.
22. Яроменко О. В., Шкіринець В. М. Інновації у методичній підготовці майбутніх учителів-географів. Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ: збірник наукових праць. Рівне : ПВНЗ МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука. 2019. № 1 (21). С. 174–181.
23. Яроменко О., Чекан М. Застосування інформаційних технологій на уроках географії в умовах дистанційного навчання. Актуальні проблеми та перспективи розвитку регіонів: матеріали II міжнар. наук.- практич. конф. (Рівне, 23 червня 2023 року) / МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука. Рівне. МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2023.
24. Яроменко О.В., Ільницька Т.М. Метод проектів у процесі навчання географії. Актуальні проблеми та перспективи розвитку регіонів: матеріали II міжнар. наук.-практич. конф. (Рівне, 23 червня 2023 року) / МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука. Рівне. МEGУ ім. акад. С. Дем'янчука, 2023.

Інформаційні ресурси

25. Географія для всіх. URL: http://geo-bav.at.ua/load/urok_geografii
26. Додатки і платформи для змішаного та дистанційного навчання: <https://osvitanova.com.ua/posts/4264-dodatky-i-platfomy-dlia-zmishanoho-ta-dystantsiinoho-navchanni>.
27. Електронні навчальні посібники: URL: <http://ukrmap.com.ua/catalog/navchalna-produktsija/elektronni-navchalni-posibniki>
28. Електронні фахові наукові видання Національної наукової бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN
29. Інститут модернізації змісту освіти. URL: <https://imzo.gov.ua>
30. Онлайн-медіа про освіту та виховання дітей в Україні «Освіторія». URL: <https://osvitoria.media/>
31. Освітній проєкт «На урок» <https://naurok.com.ua/project>
32. Студія онлайн-освіти «EdEra». URL: <https://www.ed-era.com/courses>
33. Цифровий простір. Яроменко О.В. URL: <https://oksana43.netboard.me/9ee3bzjc0pmz6f/?link=LaolzQLr-DjR0zRcX-SWZYnJDc>

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Політика щодо академічної доброчесності

Під час виконання завдань вимагається дотримання правил академічної доброчесності. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ**Нарахування балів**

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (Теми 1-6)	60
Підсумковий контроль (залік)	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни